

SLOVENSKI

UČITELJ.

Glasilo „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Izhaja 5. in 20. vsakega meseca na celi pol in velja za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr.

|| Za oznanila se plačuje od navadne verstice, če se natisne enkrat, 10 kr., dvakrat 14 kr., trikrat 18 kr.

Dopise sprejema odbor „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Štev. 23. V Mariboru 5. decembra 1876. Letnik IV.

Potovanje — izobraževanje učiteljevo.

S. Meglič.

Pri tej nalogi pisati hočem največ o tem, kar sam po svojih izkušnjah vem, kar me je na svojem potovanju sem ter tje doletelo. Da se učitelj izobražuje in svoje vednosti pomnožuje, to mu je sveta naloga, ker od njega se skoraj največ zahteva v sedanjem času; on mora biti v šoli dober učitelj in odgojitelj, pri svoji družini izgled dobrega hišnega gospodarja, on mora povsod znati prav svetovati, — z eno besedo: pravi omikan mož mora biti. Zatoraj v nobenem drugem stanu ne vidimo toliko zborov in združevanj, kakor ravno pri učiteljskem. In tega nam je tudi potreba. Ako nočemo zaostajati za sedanjim vekom, moramo krepko stopati naprej. Dosta imamo pripomočkov za izobraževanje svoje. Okrajne učiteljske knjigarne napolnjene so z marsikterimi koristnimi knjigami, kojih se poslužujemo ali kot vodilo k pedagoškim obravnavam v šoli, ali pa kot samoučilo. Imamo dalje nekaj dobrih časopisov vsake verste. To bi bila nekatera sredstva za izobraževanje. Teh sredstev poslužuje se učitelj le doma, zatoraj jih hočem imenovati domača sredstva izobraženja.

K vnanjim sredstvom pa prištevam najpred učiteljska zborovanja. Učitelji enega ali več okrajev združijo se skupaj v eno društvo, da tako združeni lažje delajo za blagor šolski. Tukaj so navadno na dnevnem redu prednašanja o pedagoških strokah. Pri takih shodih se posamezni učitelj lahko veliko nauči. Tukaj dosta vidi, tukaj dosta sliši. Kar mu dopade, to, naj mu služi v posnemo, kar mu je zoperno, to naj opusti. Velika je korist takih društvenih shodov.

K vnanjim sredstvom učiteljskega izobraževanja prištevam pa po vsej pravici tudi — potovanje. Naj uže učitelj potuje ali radi družinskih zadev, ali naj potuje radi zabave, — vselej ima

potovanje velik upljiv ne le na zdravje, ampak tudi na dušno krepkost učiteljevo. Kako rad gre učitelj po dokončanem popoldanskem poduku iz prašne šolske sobe na prosti čisti zrak, kako njegovim pljučam dobro dé zdrava krepčalna sapa: vse telo se poživi! Kako pa onemagata telo in duh po 46 tednov trajajočim letom, to le iskusi učitelj sam. Koliko učiteljev izgubi svoje zdravje, najboljše blago na zemlji! Prime se tega ali onega neozdravljiva pljučna bolezen, da počasi hira in hira, dokler ga smert ne reši iz njegovega nadležnega življenja. Še več pa jih dobode tudi neozdravljivo želodčevo bolezen. Skoraj vsaki drugi, tretji se pritožuje o tem. Pa vsaj nij čuda! — Dopoldanski poduk traja do dvanajstih, in ob eni se zočet poduk začne. V tem času naj se tedaj učitelj hitro najé, se pripravi na popoldanske šolske predmete; v šolsko sobo mora tudi hitro iti, ker uže so začeli nekateri rogovileži kričati; in v tem bije ena ura. Mesto da bi se želodec počil in v miru povžita jedila prebavil, mora učitelj vse svoje moči napanjati, da si za uk potrebni mir ohrani, (kar nij ravno lahko pri 100—150 otrokih). In to gre dan za dnevom. Hvala Bogu, da imamo vsaj na večrazrednih šolah četertek prost, to se pravi, da šolskega prahu ne požiramo. Opravka je pa tako dosta. Nij tedaj čuda, ako ne le učenci težko pričakujejo počitnic, ampak tudi učitelja razveselé, ker mu privoščijo kratek oddihljej.

Karkoli izmed učiteljev more vsaj nekaj časa potovati, naj to stori. Posebno bolehnim priporočam potovanje v bolj gorate kraje, bolje mu bode hasnilo na duhu in truplu, kakor kake toplice. O radostno potovanje! ko človek brez skerbi kar tje v en dan potuje. Kdo nek ne potuje rad?

Ste dve versti ljudi: tisti ki potujejo (homo itinerarius), in taki, ki ne potujejo (homo domesticus). Da so natoroznanci, ki ne morejo razumeti, zakaj da nekateri ljudje vedno doma tičé. Jaz sem gotovo neprijatelj zadujih, in se prištevam raji k prvim. Imaš denar, tedaj moraš potovati; ako nimaš denarja, — tedaj moreš potovati; si zdrav, zakaj bi ne potoval; si pa bolan, kdo bi ne potoval? — Vsaki, kateri potuje, ima svoj določeni namen, in Schiller pravi: *Es wächst der Mensch mit seinen Zwecken*; tudi se lahko reče: Veselje do potovanja raste z namenom. Pisatelj potuje, da popisuje potovanske podobe, potovanske spomine, potovanska pisma, potovanske novele; slikar si poišče lepe, romantične kraje, da jih narisane na papir ali platno sè seboj domov prinese. Tovarnik, ki celo leto producira, mora tudi enkrat konsumirati.

Birokrat, ki enajst mesecev kot červ po svojih aktih brodi in pretika, se tudi vzdigne iz kancelijskega prahu, in hajd na prosto vsaj za en mesec. In učitelj, ta zemeljski terpin, bi ne šel vživat krepčalnega zdravega zraka vsaj za nekaj dni? Kdo mu bode zameril?

Potovanje ima, kakor sem rekel, dva namena: poživiti si truplo, izbistriti si um. Za svoje nadaljevalno delovanje potrebuje učitelj krepko zdravo truplo, a tudi bistri um. Oboje mu je jako potrebno, kajti oboje potrebuje pri podučevanju. Na potovanju pride v spomina vredne zgodovinske kraje. Kar je popred čital v knjigi o tem ali onem kraju, to pride mu sedaj vse živo pred oči in vterdi se mu v spomin neizbrisljivo. Kar je pa največ vrednosti potovanja pa je to, da učitelj sè svojimi kolegi v mnogostransko dotiko pride. Tu pride pogovor na šolo. Zlasti pri starejih učiteljih bodeš veliko pridobil. Jaz jih vselej rad in spoštljivo poslušam, kajti izkušeni so, in izkušnje človeka učé. Akoravno niso toliko študirali, kakor njih mlajši kolegi, vendar so si po dolgoletnih izkušnjah toliko praktičnosti pridobili, da si jih lahko v izgled postavimo. Poznam več spoštljivih starčev učiteljev, ki še v svoji sivi starosti nevtrudljivo na šolskem polju vspešno delajo.

V šolskih sobah vidiš učne pripomočke, ki jih morebiti v tvoji šoli nij. Priložnosti imaš tedaj, da se o njih koristi in potrebi prepričaš. Ako se ti dopadejo, in ti krajni šolski svet denarno podporo dovoli, napravi si jih tudi ti; ako ne zadostujó, tedaj nepotrebnosti ne bodeš nasvetoval za nakup. Kar vidiš lepega in koristnega, bode naj ti v izgled; kar napačnega, varuj se, da se tudi pri tebi ne vgnjezdi. Sploh bodi vedrega duha in veselega serca! Vse tuge in otožne misli doma pusti. Le tako ti bode potovanje koristilo. In ko prideš na svoj dom, in se zopet tvoje delo začne, lotil se bodeš z veseljem tebi odločenega posla. Spominjal se bodeš z veseljem na prijetne vtise, ki si jih na potovanju doživel, in ta veseli spomin ti bode marsikatero tužno uro olajšal.

Kako bi se dalo ljudstvo za šolo pridobiti?

(Govoril Antonij Leban-Mozirski, učitelj v Ribnici na Štajerskem, pri uradni učit. konferenciji dne 10. avg. v Braslovcah.)

Dragi tovariši! Uže mnogokrat se je stavilo vprašanje, „kako bi se ljudstvo za šolo pridobilo?“ Svetovalo se je tako in zopet drugače; mnogi so zadeli v — tarčo, a čestokrat se je pot zgrešila in tako smo dospeli iz Scyle v Karybdis. —

Po mojem mnenju — katero pa nočem slavnj skupščini usiliti, bi se dalo gor omenjeno vprašanje ugodno rešiti, ako bi trije faktorji združeni — kakor klješče — harmonirali. Ti so:

- 1) Dobro razumeti pravo — podučno zadačo.
- 2) Krajni šolski svet.
- 3) Učitelj.

Kateri specijelni poduk — gledé zaderžaja, snovi in oblike, bi bil pa za mladino kultiviranega naroda splošno potreben in basljiv in bi ga smatrali morali kot pravo zadačo ljudske šole?

— Znano je, da vsaki človek nij zadosta sposoben, da bi vsa človeška vedá dobro pojml in razumel. Da, gotovo za to nij treba komentara. Znano je tudi, da nemajo vse znanosti in ročnosti jednako veljavo za človeka. Nobeden ne more terditi n. pr.: da arabski jezik, zemljepisje in zgodovina kinežkega naroda, teoretično znanje kaké umetnosti in praktična urnost raznih obrtnij nij za posameznega potrebno in baš tako koristno, kakor popolnoma znanje svojega materinega jezika, znanje svoje domovine, znanje matematike itd. Iz tega je tedaj razvidno, da za izobraženost skoro vsaki drugi človek druge snovi potrebuje. Kar naj se vsi otroci jednega naroda učé, mora biti za vse ude jednega naroda koristno, hasljivo. — Šolski poduk mora biti tedaj — praktičen, t. j. predavati se mora to, kar otroci potrebujejo, da dosežejo vsaj malo stopnjico izobraženosti, in tako naj učitelj, deržeč se učnega načerta, postopa in vsak še tako za biti deržavljan bode uvidel, da je tak poduk pravi in postal bode uneti zagovornik ljudske šole in trdil se bode po svoji moči, da bode šolsko obiskovanje rednejše, od kojega je — kakor znano — odvisen sad celega poduka. — Vsekako je splošna človeška naobraženost cilj, do kojega naj šolski poduk hrepeni dospeti. Slavni nemški pedagog pravi: „Die Kenntnisse und Fertigkeiten, mit deren Uebermittlung an die Kinder der Lehrer sich beschäftigen, müssen: 1) allgemein zugänglich und erreichbar, 2) allgemein wertvoll und anwendbar sein, und 3) alle Kräfte des jugendlichen Geistes in Anspruch nehmen — um sie zur selbstständigen Haltung und freien Regsamkeit auszubilden. Takih znanosti svojim otrokom zadobiti, se bode vsak oče veselil: on bode za šolo unet in zaspance navduševal za šolo. —

Štovanje od strani naroda, koje učitelj potrebuje, da bode poduk plodonosen, ne more deržava z javnimi sredstvi učitelju pridobiti. Pravo štovanje je nekaj notranjega, katero se ne da prisiliti tudi z zlatim križcem ne. A podpirati, zljajševati zna deržava učiteljev trud; t. j. z eneržijo z koje namerava šole pospeševati. — Sodba deržave o učitelju je velikega pomena. Kakor deržava svoje učitelje česti, tako jih narod — štova. — Radi tega naj deržava učitelje povsod podpira in jim pomaga nositi težki šolski jarm, kateri je čestokrati težji od vojaškega — ker iz lastne skušnje konstatiram. —

Kar učitelj v šoli zida, naj se doma od starišev ne podira in tako ljuljiko mej pšenico seje. — Učiteljev trud bode tedaj zljajšan, ako stariši in upljivni možaki, obč. svetovalci, šolstvo podpirajo in se za šolo in učitelja interesirajo. Dotični šolski sveti, naj občini ne usiljujejo tacega učitelja, za kojega ljudstvo ne mara, koji ljudstvu nij po volji in kateremu bi ljudstvo deco ne zaupalo. Radi tega bi želeli, naj deželni šolski svet službe podeli ovim učiteljam, koje je krajni šolski svet predlaga in so ljudstvu po volji. Ako se hoče ljudstvo za šolo pridobiti, naj

bi bili tudi v krajnem šolskem svetu taki možje, kateri so si svesti svojega sv. posla, in imajo terdno voljo, šolo povzdigniti. Oni naj bi znali nevednemu ljudstvu korist šole s krasnimi barvami slikati. Koliko krajnih šolskih svetov pa imamo, ki se trudijo taki zadači zadostovati!? Da, da, konstatirati moramo, da se večina krajnih šolskih svetov — pasivno derži, ali še celo šoli sovražno postopa. Taki krajni šolski sveti obstojé iz terdih, termastih, zabitih nasprotnikov novih šolskih postav. Oni iščejo čast v tem, da nasprotujejo napredku; nasprotujejo krasnej ideji na svobodni podlagi slovečih novih šolskih postav. Predsednik necega krajnega šolskega sveta je veliki posestnik. Za obdelovanje polja itd. potrebuje celo leto dosta delavcev, koji radi tega otroke šoli odtegujejo, a predsednik jih ne kaznuje, ker bi mu potem ne prišli na delo. — V drugem krajnem šolskem svetu predseduje štacunar in vsaki vaščan ali teržan mora pri njem kupovati; tedaj jih tudi ne sme kaznovati, ináče zgubi upnike. Drugi udje krajnega šolskega sveta so kerčmarji, kupci itd. Tedaj morajo z ljudstvom harmonirati, biti prijazni, radi dobička, ináče bi bila ob nedeljah kerčma in štacuna prazna — in škoda bi bila ogromna. — Otroke v šolo siliti jim je — tern v očesu. Krajni šolski svet naj po postavi pred začetkom vsakega šolskega leta napravi: „šolski popis“. — To ne ugaja raznim krajnim šolskim svetom, to je razvidno iz tega, da čestokrat pošiljajo „listino šolskih zamudnikov“ okrajnem šolskem svetu, češ, da naj blagovolijo oni nemarne stariše kaznovati, kajti oni se iz gor omenjenih uzrokov nočejo dotičnežem zameriti. — To ne gre na nobeden način, da bi kmet kmeta kaznoval.

Ljudstvo vidi tedaj take nepostavnosti, postane vedno bolj šoli sovražno in se nič več ne briga za šolo. Videči, da se v šoli v telovadbi podučuje, mislijo, da se hoče fante za vojaščino pripravljati, koje se bojé bolj nego točonosnih oblakih. — Ako bi se tedaj hotlo ljudstvo za šolo pridobiti, naj bi postali krajni šolski sveti iz razumnih, za šolo unetih mož, kateri so prijatelji novim šolskim postavam in napredku.

Kaj nam pa pomaga, ako šolsko zadačo dobro pojмимо; kaj smo dobili, ako je krajni šolski svet unet za šolo, ako pa učitelj nij ljudstvu magnet — persona grata. Učitelj mora biti izobražen mož, ako hoče pri nevednemu ljudstvu upljivati. Ta izobraženost pa ne sme biti jednostranska, kajti on je učitelj svojih učencev v vsaki stroki. Da, on nij le učitelj, ampak tudi odgojitelj. Saj nij treba, da je učitelj baš učenjak, ampak, da le ne pokaže svoje slabosti, katere bi slabo upljivale na otroke in stariše, kajti prva naloga odgojitelja je, da je on mož, kateri stoji pred mladino, brez madeža in zna se prikupiti otrokom in starišem. Tedaj duševna in telesna naobraženost je ljudskemu učitelju baš tako potrebna, kakor intelektualna in

estetična. Pred vsem pa naj učitelj, ako hoče, da bode njegovo seme padlo na rodovitna tla, t. j., da bode ljudstvo šoli prijazno, splojnjuje šolske postave s am, naj si znanje (vede) splošnega poduka dobro prisvoji, ker ljudska naobraženost slovi na tej podlagi. Iz vsega je pak razvidno, da bi se dalo ljudstvo za šolo pridobiti, ako se zadačo ljudske šole pojmi (razume); da je krajni šolski svet prijatelj šolstva; da je učitelj izobražen mož, kateri zna svojo naobraženost ljudstvu pristopiti.

Občna zgodovina

za višje razrede narodnih in meščanskih šol.

V nemškem jeziku spisal prof. dr. Netoliezka. Poslovenil Ivan Lapajne.

Novi vek.

(Dalje.)

§ 13. Ljudovik XIV., kralj francoski.

Najznamenitnejši kralj francoski je bil Ljudovik XIV., ki je 72 let mogočno in veličastno vladal. On je sledil svojemu očetu Ljudoviku XIII., pod katerim je služil največji francoski državnik, kardinal Richelieu (Rišelie), ki je bil kraljevsko oblast posebno uterdil. Ljudovik XIV. je bil ob času očetove smerti še le pet let star; vladarstvo sta radi tega prevzela njegova mati in Kardinal Macarin. Potem ko je bil svoj kraljevski prestol zasedel, hrepenel je po tem, da bi bil najmočnejši knez svoje dobe. Začel je tedaj neopravičeno se vojskovati in posebno moč Špansko in Avstrijsko zmanjševati. Kako malo je pravico spoštoval, kaže to, da je sredi miru odvzel nemško državno mesto Strassburg (1681). Štiri leta pozneje je napadel Kurpfalsko in ga popolnem ukončaval, da bi, kakor je sam rekel, s puščavo branil vzhodno mejo svojega kraljestva. Njegov prevzetni izrek je bil: „Deržava, to sem jaz“.

Dasiravno se je bila vsa Evropa zoper njega zavezala, vendar je povsod zmagoval. Pa mnoge vojske in zapravljivost pri dvoru je tirjala, da je moralo ljudstvo visoke davke plačevati, kar je delalo tudi stiske in nadloge.

Kljubu velikemu bojevanju je Ljudovik XIV. pospeševal umetnosti in znanosti. Na Francoskem so bili takrat izverstni umetniki in pisatelji; Pariz je bil središče evropske kulture in francoski jezik je bil v navadi pri omikanih v vsej Evropi.

§ 14. Turki pred Dunajem.

Pod vlado nemškega cesarja Leopolda I, naslednika svojega očeta Ferdinanda III., so prilomastili Turki, spodbujeni po francoskem kralju Ljudoviku XIV., leta 1683 zopet na Avstrijsko.

Turški vojski, ki je štela 300.000 mož, je bil na čelu turški veliki vezir Kara Mustafa, in ta si je bil namenil Beč premagati. Cesar se je bil iz Dunaja umaknil v Linz in pripustil brambo glavnega mesta grofu Stahrembergu. Še predno so došle pomožne vojske s Poljskega in od nemških knezov, že je stal Kara Mustafa pred Bečem. Staremberg je imel le 12.000 vojakov in kacic 8000 meščanov, pa to malo število se je hlabro branilo. Toda nevarnost je rastle od dne do dne in število vojakov se je vedno zmanjševalo, tudi živež je pohajal. 11. septembra so se potem vendar pri Golovcu blizu Dunaju prikazale trume na pomoč prišlega vojvode Karla Lotarinskega in poljskega kralja Janeza Sobieskega. 12. septembra zjutraj se začne boj; v prvi versti se je bojeval vitežki kralj poljski. Tudi princ Evgen se je že v tej bitki odlikoval. Po trdnem boju so Turki pobegnili in pustili strelivo, šotore in drugo. Vojvoda lotariginski je šel za njim na Ogersko, kjer so se še 6 let deržali, pa naposled se vendar umakniti morali.

§ 15. Princ Evgen Savonjski.

Cesar Leopold je bil v vednih turških bojih na čelu svoje vojske postavil vojskovodjo, kakoršnih je bilo dosedaj malo, namreč princa Evgena. On je bil iz rodu vladajoče rodovine v Savoniji in rojen l. 1663 v Parizu. Bil je slabe telesne postave in zato so ga bili namenili za duhovski stan. Ker ga niso hoteli med francoske vojake sprejeti, ponudil se je cesarju Leopoldu I. in v armadi vojvoda Karola lotarinskega pred Bečem bil je že polkovnik ali oberst. V turških vojskah se je posebno pri Mohaču (1687) odlikoval, in kot verhovni poveljnik cesarskih vojsk je bil Turke pri Centi popolnem nabil, da so morali jako sramotni mir s cesarjem skleniti. (V Karlovcih 1699.)

Evgen se je bojeval v tako imenovani španski nasledovalni vojski. S Karolom II. je bila namreč habsburška hiša na Španskem pomerla (1700). Karol II. pa je imel dve sestri; starejša je bila poročena s kraljem francoskim, Ljudovikom XIV, mlajša pa s Leopoldom I. Perva se je bila pri poroki vseh pravic do španskega prestola odpovedala, druga pa ne; bila pa je druga že mrtva in njena hči je bila z volilnim knezom Bavarskim poročena.

Leopold je zahteval špansko krono za svojega sina Karola, Ljudovik XIV. pa za svojega vnuka Filipa. Iz tega je nastala vojska med Avstrijo in Francozko, ki se imenuje španska nasledovalna vojska in ki je dvanajst let trajala (1701—1713), Francozi so bili večkrat premagani, pri Hochstädtu, Ramillies, Turinu, Malplaquet itd.; vendar je v miru, sklenjenem v Ultrachtu (1713) in v Rastattu (1714) Ljudovik za svojega unuka dobil Špansko z naselbinami. Avstrija pa, kjer je za kratko vlado Jožefa I. sledil Karol VI., je prejela Nizozemsko, Napolj, Sardinijo in

vojvodini Milan in Mantua. Po tej dokončani vojski dobil je princ Evgen novo slavo v vojskah s Turki, ki niso še mirovali. Najslavnejši pa tudi najtežavnejši dan za princa Evgena je bil 17. avgust 1717. Ta dan je bil v Belgradu petkrat večjo turško vojsko zmagal in tako Belgrad dobil iz turških rok. (Mir v P a s a r o v i c i h 1. 1718.)

Princ Evgen je umrl na Dunaji leta 1736 v 70. letu svoje starosti. Njegove kosti počivajo v cerkvi sv. Štefana.

Evgen je bil male postave in slok, pa lepo zraščen. Pri slovesnih priložnostih je bil krasno oblečen; v vojski pa je nosil priprosto obleko. Njegovi vojaki so ga očetovsko ljubili; boljšega vodje si niso mogli misliti. Ni se bil pa samo vojski posvetil, ampak ljubil je tudi znanosti in umetnosti. Bil je izversten državnik; cesarske dežele so ga zelo spoštovale, enako tudi drugi knezi evropski. —

Njegov edini namen je bil pospeševati srečo Avstrije in njegovo geslo pa: „Avstrija čez vse!“

§ 16. Peter Veliki, cesar Ruski.

Pod tem velikim cesarjem (1689—1725) začela se je velika Rusija po evropski omiki požlahtnovati. Popred je bila Rusija malo omikana in Evropi še tudi malo poznana. Ruski vladarji so se imenovali cari. Car Aleks je bil tri sinove zapustil, med temi je bil Peter najmlajši. Starejši je umrl, srednji je bil nekoliko slep, nekoliko bedast in Peter pa še premlad; zato je začetkoma vladala njegova častilakomna sestra Zofija. Ona ga je dala po svojih prijateljih po tuje izrediti, da bi se s tem pri lastnem narodu ne mogel prikupovati; toda ravno to mu je primoglo do njegove pozneje velikosti. Ona je bila provzročila tudi zaroto strelcev, t. j. osebne cesarske straže zoper njega, pa Peter jo je bil udušil. Na to je on sam začel vladati in svojo sestro je dal v samostan zapreti.

Svoje samovladarstvo je začel s tem, da je marsikaj v svoji državi predrugačil. Da bi se seznanil z naredbami po drugih deželah, podal se je v inozemstvo, t. j. v tuje dežele. Potoval je po Angleškem in Holandskem, da bi se naučil ladijestavstva, pristopil je pri Amsterdamu kot navaden delavec k ladijestavcem. Podal se je še na Angleško, toda se moral kmalu vrniti v Moskvo, da je punt strelcev potlačil in zločince ostro kaznoval.

Vstanovljal je šole, vpeljal nemško nošo in poklical več tujcev v deželo.

Največja skerb je bila Petru povzdiga morske kupčije. V ta namen je hotel svojo oblast na Vzhodnem morji na škodo Švedov razširiti, kar ga je zapletlo v tako imenovano severno vojsko. Na švedskem prestolu je bil takrat petnajst let stari kralj Karol XII. Peter se je združil s Poljaki in Danci ter

napovedal Švedom vojsko. Pa mladi kralj je bil čverst, Dance je kmalo premagal in potem tudi desetkrat močnejšega ruskega sovražnika v beg zagnal. Tudi poljskega kralja je bil ponižal in še k temu pripomogel, da so si Poljaki družega kralja bili izvolili. Vendar je bil med tem Peter Veliki pribojeval pokrajino Ingermanland in tu postavil temelj, novemu mestu, ki se je po njem Petrograd zvalo. Švedskega kralja je zdaj sreča popolnem zapustila. V novi vojski z Rusi je bil pri terdnjavi Pultavi tako pobit, da si je golo življenje komaj rešil zbegnivši na Turško.

Tu je bil nagovoril sultana za vojsko zoper Ruse. Na reki Pruti je bil Peter od Turkov obkoljen in bi bil celo ujet, ako bi njegova supruga turškega velikega vezirja ne bila podkupila. Karolu je sultan zaukazal, naj zapusti turške dežele, čemur se je pa Karol dolgo upiral. Še le potem, ko je zvedel, da se doma sestra njegova kraljevskega prestola polastiti hoče, hitel je neznanu hitro domu, kjer pa je bil pri obleganji terdnjave Fridrichshall menda zavratan umorjen (1718). Slave Švedske je bilo konec. Rusija je dobila v miru najlepše pokrajine ob Vshodnem morji in Peter se je imenoval „car vseh Rusov.“ Peter Veliki je vladal do leta 1725; za njim je bila njegova supruga Katarina I. kot cesarica priznana.

§ 17. Marija Terezija.

Cesar Karol VI. ni imel moških dedičev. Da se po Ferdinandu I. ustanovljena monarhija ne bi razderla ali drugim v roke prišla, izdal je pragmatično sankcijo, t. j. postavo, po kateri imajo tudi ženske nasledovalno pravico na prestolu, in po kateri se avstrijske dedne krovine ne smejo razdeliti. Karol se je ves čas svoje vlade s tem trudil, da je Evropa pragmatično sankcijo pripoznala.

Leta 1740 je umrl cesar Karol VI. v tej nadi, da bode njegova najstarejša hči Marija Terezija brez ugovoru v posest vzela njegove dežele.

Marija Terezija je bila leta 1717 na Dunaji rojena; še kot otrok je kazala nenavadne dušne zmožnosti. Učila se je jako rada; zgodovina jej je bila najljubši predmet; tuje jezike se je z veliko lahkoto učila. Razen maternega jezika je znalo latinski, francoski, italijanski in španski jezik. Bila je bistrega uma in čverste volje, poleg tega pobožnega serca. Imela je z ubogimi ljudmi veliko usmiljenje. V devetnajstem letu se je poročila s Francem, vojvodo Lotaringije, in 24 let stara je že prevzela po svojem očetu vlado avstrijskih dežel.

Oblasti evropske so bile pragmatično sankcijo sicer pripoznane, in zanjo poroštvo dale, toda niso ostale mož beseda. Resnične so torej bile besede princa Evgena, ki je rekel: Najboljše poroštvo za pragmatično sankcijo je dobro napolnjeni zaklad in

čversta armada; kajti zoper mlado kneginjo so se sovražniki od vseh strani vzdignili, namreč volilna kneza Bavarski in Saksoski, kralji Francoski, Španski in Pruski. Avstrijske dežele naj bi se bile po želji teh razdelile in na nemški prestol naj bi bil volilni knez Bavarski postavljen.

Neenadoma pride pruski kralj Friderik II, pozneje Velik imenovan, s precejšnjo vojsko v Šlezijo in premaga Avstrijance. Volilni knez bavarski, podpiran od Francozov, pride v gornjo Avstrijo, obsede Linc in se da proglasiti za nadvojvodo gornje Avstrije; poda se potem na Česko, obleže Prago, kjer so se mu potem česki stanovni poklonili. V prihodnjem letu je bil ta volilni knez Karol VII. celo za nemškega cesarja izvoljen in kronan.

Kljubu tim velikim nevarnostim Marija Terezija ni obupala. Zaupala je na božjo pomoč in na vdanost svojih podložnikov. Skliče državni zbor v Požun (Pressburg), kamor je prišla v črni ogerski narodni obleki, s kraljevim mečem opasana in s krono svetega Stefana na glavi. Njena lepota in njena izgovornost je ganila ogerske velikaše, da so navdušeno prisegli, življenje in premoženje za kraljico žertovati. Ysa Ogerska je zgrabila za orožje.

Tudi zvesti Tirolci so prišli s svojih gora bojevat se za vladajočo hišo. V kratkem času je bila Avstrija vseh sovražnikov oslobodena, in še celo Bavarsko premagano in ravno tisti dan, ko je bil volilni knez Karol VII. za cesarja v Frankobrodu kronan, prišli so bili zmagovalni Avstrijanci v Monakovo. Samo Šlezija je bila izgubljena, ker jo je cesarica v miru v Vratislavi Pruski pripustila. Karla VII. sin se je po očetovi smerti sprijaznil z Avstrijo in dobil svoje dežele nazaj.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Ljubljane. (O tukajšnjih telovadnicah.) Telovadba se je vdomačila po vsej slovenski domovini, vendar smo imeli pred malim časom celo v glavnem mestu naše dežele samo dve telovadnici, t. j. telovadnico Sokolovo in pa ono nemškega telov. društva. Udje zadnjega društva telovadijo sedaj v telovadnici c. k. realke. V zadnjih treh letih je pa število telovadnic precej narastlo.

Najstarejša telovadnica je Sokolova, katera potrebam popolnoma zadostuje. Druga po starosti je ona v licealnem poslopju, ki ima sicer najpotrebnejšo napravo, pa jako majhen prostor. V nji telovadijo učenci 1. mestne šole in c. k. vadnice, gimnazijska mladež in učiteljski pripravniki. Tretja je telovadnica 2. mestne šole, v kateri telovadijo učenci 2. mestne šole in učenke žeenskega izobraževališča. Najnovejša je telovadnica Waldherjevega zavoda, katera se je 9. nov. odprla.

Naprava omenjenih telovadnic je zelo različna.

Telovadnica 2. mestne šole je jako prostorna, ima pa nepremakljivo telovadno napravo, kakoršno je bilo pred 30 leti vpeljano v zelo velikih, in samo v ta namen odločenih prostorih. Dan danes se taki prostori tudi za druge prilike porabljajo, zato je taka naprava nepraktična. Vpeljuje se marveč v telovadnicah premični aparati, in take ima telovadnica ljubljanske realke. Aparati te telovadnice stanejo blizu 1900 fl. in se zamorejo v malo minutah iz nje pospraviti.

Enaka naprava je tudi v telovadnici Walherrsjevega instituta. V tej telovadnici zamore lahko ob enem 40 dečkov telovaditi. Stebri za pretezavnico (Reck) so premični, lestve, kakor tudi kolci za plezanje se prav lahko odstranijo. Draga naprava bi zadostovala celo srednjim šolam. V njej se nahaja: pretezavnica (Reck), koza (Barren), konj, kozel, priprave za skakanje, kolci za plezanje, železne palice in ročki. Vsa naprava je po najnovešem stroji in zelo elegantno napravljena. Preskrbel jo je gosp. Tönnies, fabrikant v Ljubljani. Pri omenjenem fabrikantu se dobivajo telovadni aparati jako elegantno napravljene in ceneje, kakor drugod na Nemškem.

Hvalevreden je trud gosp. Waldhererja, da tako lepo napreduje s časom, da ima kot posestnik privatne šole tako lepo vredjeno telovadnico.

Pri tej priliki priperočam učiteljem, kateri v Ljubljano pridejo, da si ogledajo to telovadnico; služila bo njim v izgled.

Iz Št. Jurja n. j. ž. 15. nov. t. l. Celjsko okrajno učiteljsko društvo je imelo svoj redni shod v Celji 9. t. m. Udeležiteljev je bilo samo 16; za naše tako mnogobrojno društvo je to premalo. One, uže v mesto došle tovariše, ki se društvenih obravnav neudeležajo, bi morda človek nekoliko mlačne imenovati smel.

Predsednik g. Bobisut predstavi na novo k društvu pristopivšega nadučitelja mestne deške šole, g. Blimel-a. Po nekaterih krajših poročilih preide se k pretresovanji „druzega berila“. Ko g. Miklave predsednikovo mesto prevzame, poroča g. Bobisut v imenu komite-a. Iz njegovega daljšega govora posnemam to le:

Društvo si je dalo nalogo, pretresovati vsa slovenska berila, kakor tudi abecednik, katere hoče popraviti in po zahtevah sedanjih učnih črtežev preurediti. Sklenilo je tudi sestaviti „tretje berilo“. Iz posebnih razlogov se hoče društvo najpopred lotiti „druzega berila“.

Poročevalec prečita komite-jeve sklepe, kateri se po dolgem in živahnim debatanji tako-le sprejmo:

1. Zaderžaj v „drugem berilu“ bode razpadal v dva glavna dela — v etičnega in realističnega.

2. Pri izboru tvarine in njene sestave so merodajni učni smotri v učnih črtežih na srednje stopinji.

A. V etični del naj se vzamejo: povesti, basni, pesnice, pregovori, izreki in zastavice. Nekaj beril se bode tudi vravnalo tako, da bodo posebno slovniškemu namenom služila. Po teh naj se bode posamezna slovniška tvarina obdelavala, vadila in uterjevala. Tudi drugi deželni jezik naj bi se na takojšnjih berilih lahko praktično vadil (!?? Ur.)

B. Realistični del pa naj razpada: a) v naravoslovni, b) v zemljepisni in c) v zgodovinski del.

Tudi v tem delu naj se pesniški sestavki, opisi, popisi in zagonetke menjavajo in nauk mičijo.

To je torej goli črtež, po katerem se bode popravljalo, oziroma sestavljalo „drugo berilo“. Gledé nedvomljivo važne naloge, koje si je društvo samo in prostovoljno naložilo, se je smelo nadjati mnogobrojnega udeleženja društvenih shodov in obravnáv njegovih. Tovariši! z iskreno pogumnostjo na delo!*)

V. J.

Iz Ormuža. Tri mesece je preteklo, od kar nisem o zborovanju našega društva poročal. V teh dveh sejah, 7. septbr. in 2. nov. se tudi nič kaj zanimivega obravnavalo ni. V prvi je govoril Kovačič „o petju v narodnej šoli“ ter sledeče nasvetoval. a) Učitelji naj bi šol. pesmi med seboj menjavali, b) Društvo naj bi volilo jednega zbiratelja, kateri bi od drugih društev pesmi dobival in učiteljem pošiljal. Oba nasveta sta bila sprejeta in Kovačič je bil za zbiratelja zvoljen.

Za tim je govoril Šinko: „Družina in običaj „Slovanov“. Razpravljaj je „zadruho“ in zasebno družino ter razložil običaj pogreba pri Slovanih.

Stuhec-ov nasvet: društvo naj bi dež. šol. svet prosilo, da bo četrtek na jednorazrednih šolah s poldnevnim podukom prost dan, se je prejel.

V seji 2. novbr. se je objavil odlok, da je društvu dovoljeno, v vseh šolskih krajih ormuškega okraja zborovati.

Šinko je govoril „o pripovedkah, pregovorih in pesmih Slovanov“, ter pri zadnji točki, „nasveti“ predlagal naj bi se g. Schmidinger, kot poslanec obnega zbora v Celji, opomnil, društvu o tem poročati. Kovačič pravi, da mu je Sch. to obljubil in bode tudi v jedni prihodnjih sej storil; predlog Šinkov pade.

Za prihodnje zborovanje se odloči Velika nedelja.

Šolske novice in drobtine.

(Iz štajerskega deželnega šolskega sveta.) V seji 9. nov se je med drugim dovolila paralelka k 1. razredu v Vojniku, določilo število krajnih šolskih svetovalcev v Svetinjah in nasvetovalo, koliko ho treba štipendij in podpor gojencem štajerskih učiteljiš in pripravljevalnic. Mihael Oberski se je imenoval nadučiteljem v Ponikvi.

(O štajerskem ljudskem šolstvu leta 1875—76) beremo v časnikih to-le poročilo: Vseh narodnih šol s 33 podružnicami in 3 vadnicami je bilo 738, privatnih pa 38. Samo za dečke je bilo 24 in samo za deklice 17 šol. Šolsko obiskovanje se od lanskega leta ni zboljšalo; od 149.155 za šolo ugodnih je bilo 119.522 šolo obiskajočih na ljudskih šolah in 7755 na privatnih in srednjih šolah. Šolo zanemarjajočih otrok ni bilo v 11 okrajih nič ali samo 1—2%, v 9 okrajih 3—4%. V nekaterih okrajih pa je bilo takih po 21%, 23% in 25%. V kozjanskem in Mautern-

*) Ako je sl. vlada na strani celjskemu uč. društvu, ako ona spodbuja ondotne gg. učitelje k delu in jim obeta podpore, in ako bode še kateri dobrih slovenskih pedagogov in literatov (n. pr. ljubljanskih) celjsko d. lo pregledal; potem imamo upanje, da dobimo boljše čitanke. Sicer je pa 3. berilo že g. Praprotnik v Ljubljani izdelal in ga vladi predložil.

Ur.

s kem okraju je bilo šolo zanemarjajočih celó 26%, v ptujskem in breškem 30%, v šostanjskem 33% in sevniškem pa 41%. Po slovenskem Štajerju — pravi poročilo — je obiskovanje sploh slabše. Radi šolskega obiskovanja je bilo kaznovanih na vsem Štajerskem lani 1694 staršev, na spodnjem Štajerskem 513 in sicer največ v laškem okraju (198) in v celjski okolici (113). V vranskem, ormuškem, sevniškem, šmarškem, gorenje-radgonskem, ptujskem, breškem in rogaškem okraju ni bil nihče kaznovan, dasiravno je bilo nezadostno obiskovanje. Na 314 šolah oziralo se je na sadjerejo, na 79 na čebelarstvo in na 38 na svilarstvo. Z 19 šolami so bili kmetijski tečaji in 54 obrtniški tečaji v zvezi. V ženskih delih se je na 511 šolah podučevalo. Šolarskih bukvarnic je bilo 449 (64 več od lanskega leta). Telovadišč je bilo samo 224 in šolskih vertov 146. Od 710 šolskih poslopjij zadostuje jih postavnim zahtevam samo kacic 432. Novih poslopjij se je več postavilo, p. n. a slovenskem Štajerju: na Studenčinih pri Mariboru, v Lempahu, v Šmarji, v spodnji Kunigundi itd. V celem šolskem letu je bilo v 67 šolskih okrajih 643 okrajnih šolskih sej in se je 28.432 uradnih reči obdelovalo. Vsi okrajni šolski nadzorniki so 1066 dnij šole nadzorovali. Deželni šolski nadzornik je v 22 krajih šole nadzoroval. Na 378 šolah so bili vspehi v didaktičnem obziru prav dobri in dobri; na 191 manj dobri, in na 133 šolah nezadostni. To izvira od tod, ker je 160 oseb ne kvalificiranih podučevalo, in ker je med 287 učitelji, ki imajo samo spričevalo zrelosti, dosta takih, ki so bili samo v enoletnih učiteljskih kurzijh

(O kmetijskih nadaljevalnih šolah na Primorskem) piše „Soča“: „Pri e. kr. namestništvu v Trstu so 12. m. m. pod predsedništvom gospoda e. kr. namestnika zborovali nekteri gospodje, ktere je vis. namestništvo kot zastopnike deželnih odborov ali kmetijskih društev, ali kot kmetijske strokovnjake povabilo. Predmet posvetovanja bil je obširen predlog in načert gospoda deželnega šolskega nadzornika Klodiča, po katerem naj bi se upeljal kmetijski poduk na ljudskih šolah. Osnovati se hočejo kmetijske nadaljevalnice, to je, ko je deček doveršil 6 letno šolsko dobo, bo še 2 leti moral obiskovati kmetijski kurz, ki bo v ozki zvezi z ljudsko šolo. Načert ima dve vers. i kmetijskih nadaljevalnih kurzov, višega in nižega. Viši ima naj manj 14 ur poduka na teden, pa tudi do 24 ur, niži le 6; viši se vpelje na onih ljudskih šolah, ki so vsaj 3 razredne, niži pa na enorazrednicah, na kterih deluje en sam učitelj, torej se od njega, tudi če je za kmetijsko podučevanje sposoben, ne more več od 6 ur v tednu zahtevati, da se peča s kmetijskim kurzom.*) V takih kmetijskih kurzijh se bodo kmetijski dečki učili v kmetijstvu, kmetijskem računstvu, risanju, kmetijskih spisih in v natoroznanstvu, ki je podlaga cele kmetijske znanosti. (Dobro! Ured.) Predlogi vlezaslužnega gospoda nadzornika so bili po vsem sprejeti in bili so gotovo natančno prevdarjeni, kajti bili ste dve seji, kteri ste po več ur trajale.“

(Iz deržavnega zbora.) Proračunski odbor ni odobril predloga vlade, po katerem naj bi se za stavbo učiteljišča v Mariboru 50.000 gld. in za razširitev goriškega Werdénberskega šolskega poslopja enak znesek v proračun vzelo. Tudi za novo graško učiteljsko poslopje se ni ničesar dovolilo. Ali se je hotelo s tem „šparati“ ali vladi oponirati?

(Iz Barke na Goriškem) se nam piše, da se je bivšemu učitelju v Materiji v Istri, za kmetijski napredek jako vnetemu g. Pernišekmu podelila nagrada od 40 gld. za poduk v kmetijstvu na materijski šoli.

(Učiteljske preskušnje v Gorici) so se 18. nov. dokončale; udeležilo se je 12 možkih in ženskih; za ljudske šole so opravili preskušnje 3 učitelji in 2 učiteljci; za meščanske šole je dostal g. Iv. Mercina, učitelj e. kr. učiteljske pripravljevalnice na Proseku. On je prvi goriški Slovenec, ki je to preskušnjo v slovenskem in nemškem jeziku dostal. (Čestitamo mu. Ured.)

*) Vsaj je še to skoro preveč.

(Vabilo.) Ormuško okraj. učit. društvo, bode 7. decbr. t. l. ob 12. uri (poldne) pri Velikinedelji zborovalo. Na dnevnem redu je: 1. Odobrenje zadnjega zapisnika. 2. Došla pisma. 3. Fizika v narodnej šoli; 4. Upljiv ljudstva na naše šolstvo; 5. Zgodovina v narodnej šoli; 6. Predlogi; 7. Določenje kraja za prihodnje zborovanje. Vse ude in šol. prijatelje vabi k temu zboru odbor.

(Vabilo.) Učiteljsko društvo v Celji ima 7. decembra t. l. svoj zadnji letošnji zbor, pri katerem se bode nadaljevala obravnavala o zboljšani „Drugega berila“. Opomnimo, da se č. udje blagovolijo pripraviti na debato o berilnih spisih, kateri na mesto zaverglih priti imajo. Želi prav živo udeležitev odbor.

Razpisi učiteljskih služeb po Slovenskem.

Na Štajerskem: Podučiteljska služba na Vidmu (2razr. š.) s 440 (330) in stan. do 8. decembra na kr. š. svet.

Na Goriškem: Učiteljska služba v Lokavci s 500 gld. in stan., in Gabrijah s 400 gld. in stan. do 31. decembra na kr. š. svet.

Na Kranskem: Učiteljska služba je v Hotederšici izp. azijena s 450 fl. letne plače in s prostim stanovanjem do 28. decembra 1876 na kr. š. sv.

Premembe pri učiteljstvu po Slovenskem.

Na Štajerskem: G. Fr. Gaberšek (lj. uč. k.), podučitelj v Braslovčah; gospodična Flora Brus (iz Ljubljane), zač. podučiteljica v Ribnici.

Na Kranjskem: Gospodični Verderber in Krušič, učiteljici v Kočevji; g. Petrič (iz Mavčič), z. učitelj v Zallogu; gospodična Lenassi (učit. k.), z. učiteljica v Št. Ruprehtu; gospodična Zalaznik, (učit. k.), z. učiteljica v Leskovcu; gospodična Korošič, z. učit. v Št. Jernej.

Na Goriškem: Gospodična Marija Vidic (iz Reichenburga), podučiteljica na ženski vadnici v Gorici.

Nr. 286.

Učiteljska služba

1—3

na enorazredni ljudski šoli pri sv. Janžu pri spodnjem Drauburgu z dohodki IV. razreda in prostim stanovanjem v šolskem poslopju se že večkratno razpisuje.

Prosilci, zmožni nemškega in slovenskega jezika v govoru in pisavi, naj pošljejo dostojno dokumentirane prošnje potem predstavljene okrajne šolske gosposke do 1. januarja 1877 krajnemu šolskemu svetu v sv. Janžu pri spodnjem Drauburgu (Post Windisebgratz).

Okrajni šolski svet v Slovenjem Gradcu,

dne 8. novembra 1876.

Pervosednik: Strobach m. p.

Služba podučitelja oziroma podučiteljice

na ljudske šoli v Šmarji se razpisuje z dohodki III. razreda, prostim stanovanjem in priboljškom 50 forintov.

Prošnje se imajo do 15. decembra 1876 oposlati krajnemu šolskemu svetovalstvu v Šmarji (St. Marein bei Erlachstein).

Okrajni šolski svet Šmarski, dne 27. novembra 1876.

Pervosednik: Haas l. r.

Nr. 326.

Učiteljska služba

1—2

na štirirazredni ljudski šoli v Slovenjem Gradcu z dohodki II. razreda se zaradi definitivnega imenovanja razpisuje, ker se dosedaj le začasno oskerbuje.

Prosilci zmožni nemškega in slovenskega jezika v govoru in pisavi naj vpošljejo dostojno dokumentirane prošnje potem predstavljene okrajne šolske gosposke najdalje do 20. decembra t. l. krajnemu šolskemu svetu v Slovenjem Gradcu.

Okrajni šolski svet v Slov. Gradcu, dne 13. novembra 1876.

Pervosednik: Strobach m. p.

Nr. 301.

Učiteljska služba

1—3

na enorazredni ljudski šoli pri Šent Janžu na Peči, z dohodki IV. razreda in prostim stanovanjem se že večkratno razpisuje.

Prosilci, zmožni nemškega in slovenskega jezika v govoru in pisavi, naj pošljejo svoje dostojno dokumentirane prošnje potem predstavljenje okrajne šolske gosposke najdalje do 5. januarja 1877 krajnemu šolskemu svetu v Šent Janž na Peči (Post Wöllan).

Okrajni šolski svet v Šoštajnu, dne 17. novembra 1876.

Pervosednik: Strobach m. p.

Učiteljska služba

na enorazredni ljudski šoli v Terbonji (Trofin) z dohodki IV. razreda in prostim stanovanjem se razpisuje.

Prosilci, zmožni nemškega in slovenskega jezika v govoru in pisavi, naj vpošljejo svoje dostojno dokumentirane prošnje potem predstavljene okrajne šolske gosposke najdalje do 8. decembra t. l. krajnemu šolskemu svetu v Terbonji (Post: Saldenhofen).

Okrajni šolski svet v Marenbergu, dne 24. oktobra 1876.

2—3

Pervosednik: Strobach.

Nadučiteljska služba

na trirazredni ljudski šoli v Ribnici z dohodki III. razreda in prostim stanovanjem se razpisuje.

Prosilci, zmožni nemškega in slovenskega jezika v govoru in pisavi naj pošljejo svoje dostojne dokumentirane prošnje potem predstavljene okrajne šolske gosposke najdalje do 1. decembra t. l. krajnemu šolskemu svetu v Ribnici (Reifnig an der Kärntnerbahn.)

Okrajni šolski svet v Marenbergu, dne 12. oktobra 1876.

3—3

Pervosednik: Strobach.

Učiteljsko društvo za slovenski Štajer

v Ljutomeru (Luttenberg)

imelo bode v zalogi sledeče

 slovenske šolske knjige:

- Lapajne: Geometrija ali merstvo, cena 24 kr.
Netolička-Lapajne: Mala fizika v pogovorih, cena 25 kr.
Netolička-Lapajne: Mali prirodopis v podobah, cena 60 kr.
Decker-Lapajne: Fizika in Kemija, cena 70 kr.
Krones-Lapajne: Pripovedi iz zgodovine Štajerske, cena 8 kr.
Lapajne: Kratak opis Štajerske, Koroške, Kranjske in Primorja, cena 8 kr.
Praprotnik: Slovenska slovnica, cena 30 kr.
Praprotnik: Spisje, cena 32 kr.
Slovenski učiteljski koledar za leto 1877 z imenikom slovenskih šol in učiteljev po 10, 15, 20, 25, 30 in 40 kr.
Dr. Razlag: Slovenska pesmarica, cena 60 kr.
Lapajne: Kranjsko ljudsko šolstvo, cena 20 kr.
Tempsky: Kazalni nauk v podobah s slovenskim in nemškim tekstom; cena 6 gld. 66 kr. (v knjigi) ali 14 gld. (na debelem papirji).
Prausek-Praprotnik: Tablice s čerkami (bralni stroj), cena 1 gld. 80 kr.
Žnidaršič: Nauk o decimalnih in novi meri, cena 60 kr.
Žnidaršič: Abecednica, cena 20 kr.
Barbika Hächtl: Stari vojak in njegova rejenka, (otroška gled. igra), cena 20 kr.
Ustrhovalna pravila ljutomerske šole, cena 1 kr.
Slomšekove pesmi, cena 1 gld., oziroma 90 kr. (nevezane).
Felkl-nove risanke, št. 1 (pike 1 cm. narazen), št. 2 (pike 2 cm.), št. 3 (pike 4 cm.), št. 4 (brez pik); cena enemu kosu 6 kr.; 100 iztisov 4 gld. 70 kr., 50 iztisov 2 gld. 40 kr. (Felkl-nove risanke so najboljše risanke.)
Knapek-ove risanke (tudi s slovenskimi napisi), št. 1 (pike 1 cm.), št. 2 (pike 2 cm.); cena 3 kr.; 100 kosov 2 gld. 85 kr., 50 kosov 1 gld. 45 kr.
Winiker-jeve pisanke (glej dotični inserat), cena 2 kr.; 240 kosov 2 gld. 90 kr.; 120 kosov 1 gld. 50 kr., 60 kosov 80 kr.

Razen teh naštetih artikeljnov postrezalo se bode še z drugimi rečmi, katerih bodo p. n. naročevalci zahtevali. — Naročila se bodo urno po pošti izverševala. Pri majhnih naročilih naj se izvoli denar naprej poslati (po poštni nakaznici) in pošiljatev se bode radi manjših stroškov pod križnim ovitkom oddala pošti; pri večjih naročilih se bode znesek na pošti povzel. Samo znanim in zanesljivim naročevalcem se bode blago na vero poslalo.

Naš namen ni, dobička iskati, ampak na to delati, da se bode naše domače blago bolj razširjevalo, in da bodo slovenski učitelji po hitri poti in po nizki ceni v roke dobili slovenske šolske potrebščine. Prosimo torej zaupanja in podpore! 3—4

Lastništvo „Učiteljsko društvo za slov. Štajer.“

Za uredn. odgovoren Drag. Lorenc. — J. M. Pajk-ova tiskarna v Mariboru.